

FRANSUZ TILI DARSINI MAZMUNLI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY USULLARI

*Utanova Shoira Akbarovna
Katta o'qituvchi,
Toshkent amaliy fanlar universiteti
Toshkent, O'zbekiston*

Annotatsiya: Ushbu maqolada innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash orqali ta'lim sifati oshishiga ta'siri hamda fransuz tili fanini o'qitishda samarali pedagogic texnologiyalardan foydalanish hususida mulohazalar yuritilgan

Аннотация: В данной статье рассматривается влияние использования инновационных педагогических технологий на качество образования и использование эффективных педагогических технологий при обучении французскому языку.

Abstract: This article discusses the impact of the use of innovative pedagogical technologies on the quality of education and the use of effective pedagogical technologies in teaching the French language.

Kalit so'zlar: Innovatsiya, pedagogik jarayon, pedagogik texnologiya, ta'lim sifati.

Ключевые слова: Инновация, педагогический процесс, педагогическая технология, качество образования.

Key words: Innovation, pedagogical process, pedagogical technology, quality of education.

Mamlakatimizning ijtimoiy iqtisodiy rivojlanishini jadallashtirish va uning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda ta'lim tizimining o'rni beqiyosdir. Dunyoda ta'lim tizimida ro'y berayotgan ta'limning baynalminallashuvi, talabalarning xalqaro mobilligi, (almashuv dasturi) ta'lim dasturining tez o'zgaruvchanligi kabi global tendensiyalar bir qatoriga ta'lim sifatini ta'minlash masalasi ham alohida ahamiyat kasb etib bormoqda. Bu esa, ta'limda

innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish talab etiladi. Aynan mamlakatimiz ta'lim tizimida zamonaviy tendensiyalarni, ayniqsa, rivojlangan xorijiy mamlakatlardagi ta'lim tizimida foydalanayotgan innovatsion pedagogik texnologiyalarni isloh qilishning zamonaviy tajribalari nisbatan asta-sekin o'zlashtirilmoqda [1].

O'quv jarayonini to'g'ri tashkil etish o'qitish samaradorligini ta'minlovchi eng asosiy manba hisoblanadi. Birinchi navbatda, bu ma'ruzalar va amaliy (laboratoriya, seminar) seminar mashg'ulotlar orasidagi mutanosiblikni aniqlashga tegishlidir. Bu mutanosiblik o'quv fanning mutaxassis tayyorlash tizimidagi o'rniga bog'liq uni Davlat ta'lim standartlari asosida belgilash maqsadga muvofiqdir. Ma'ruzalar va amaliy mashg'ulotlarning mutanosibligi turli bo'lishi mumkin. Masalan: 100%-0; 70%-30%; 50-50%; 30%-70%. Oliy ta'limda biror bir fandan amaliy mashg'ulotlarning bo'lmasligi juda kam uchraydigan holdir. Nisbatning 30%-70%, ya'ni amaliy mashg'ulotlarning ma'ruzalardan ancha ko'p bo'lishi ayrim maxsus fanlargagina qo'l keladi [2].

CHunki, odatda, maxsus fanlar amaliyotda qo'llay olish darajasida o'zlashtirilishi lozim. 70%-30% nisbat, odatda ijtimoiy-iqtisodiy fanlar (texnik-oliy o'quv yurtlarida), 50-50% umumkasbiy fanlar uchun qo'llaniladi. Matematik va tabiiy fanlar uchun ushbu nisbat ta'lim yo'nalishiga bog'liq bo'ladi [3].

Filalogiya fanlarida esa bu nisbat yanada boshqacha bo'ladi. Sababi xorijiy tilni o'rganishda tabiiy til muhitni mavjud emsligi va tilni faqatgina darsning o'zidagina o'rganilgani bois o'zlashtirish bir muncha qiyinlashadi. Shu maqsadda oliy ta'limda fransuz tilini o'rganishni talabalar uchun oson va qiziqarli qiladigan bir qancha samarali usullar va strategiyalar mavjud hamda ularni asosiylarini ko'rib chiqamiz. Fransuz tili kurslarida keng qo'llaniladigan ba'zi usullar [4]:

Kommunikativ yondashuv: fransuz tilida real hayotdagi muloqot va o‘zaro ta’sirga urg‘u bering. Talabalarni rolli o‘yinlar, bahslar, munozaralar va simulyatsiyalar kabi haqiqiy nutq va tinglash faoliyati bilan shug‘ullanishga undash.

Vazifaga asoslangan ta’lim: talabalardan aniq maqsadlar yoki vazifalarni bajarish uchun fransuz tilidan foydalanishni talab qiladigan vazifalar va tadbirlarni loyihalash. Ushbu yondashuv tilni mazmunli kontekstlarda qo‘llashni targ‘ib qiladi va talabalarni amaliy vaziyatlarda til ko‘nikmalarini qo‘llashga undaydi.

Tabiiy til muhitini yaratish: Bunda darslarni to‘liq fransuz tilida o‘tkazish, tilni o‘rganish bo‘yicha tadbirlar yoki qiziqarli mashg‘ulotlar tashkil etish hamda talabalarga sinfdan tashqarida fransuz tilini mashq qilish imkoniyatini berishni o‘z ichiga olishi mumkin. Masalan: Oliy ta’lim hududida qaysidir bir kuni fransuz tili kuni deb e’lon qilish va aynan shu kuni barcha talabalarni fransuz tilida gaplashishlarini rag‘batlantirish. Fransuz tili kunida barcha e’lon va turli devoriy gazetalar fransuz tilida bo‘lishi yanda xorijiy til muhitini yaratishga yordam berib bu orqali talabalarda tilni o‘rganish ishtiyoq ortadi.

Hamkorlikda o‘rganish: o‘quvchilarning juftlik yoki kichik guruhlarda birgalikda vazifalarni bajarish, muammolarni hal qilish va til ko‘nikmalarini mashq qilish uchun birgalikda ishlashlarini rag‘batlantiriladi. Hamkorlikda o‘rganish tengdoshlarning o‘zaro ta’sirini, muloqotini va hamkorlikni rivojlantiradi, bu esa tilni o‘rganish natijalarini yaxshilaydi.

Madaniy integratsiyalashuv: Talabalarga fransuz madaniyati, jamiyati va urf-odatlarini haqida chuqurroq tushuncha berish uchun madaniy komponentlarni o‘quv dasturiga kiritiladi. Bu fransuz adabiyoti, filmlari, musiqasi, oshxonasi, an’analari va dolzarb voqealarini o‘rganishni o‘z ichiga olishi mumkin.

Ushbu uslub va strategiyalarni oliy ta’limdagi fransuz tili kurslarida qo‘llash orqali talabalar o‘rtasida til o‘zlashtirish, malaka va madaniy

kompetentsiyani osonlashtiradigan dinamik va samarali ta'lim muhitini yaratishi mumkin.

Bundan tashqari *Munozaralar va Mulohalar* nomli pedagogik usul turli mavzularda fransuz tilini o'rgatishning yanada osonlashtirishi mumkin. Ular o'quvchilarni o'z fikrlarini ifoda etishga, tanqidiy fikrlashga, dinamik va interaktiv tarzda til ko'nikmalarini mashq qilishga undaydi. Buni quyidagi misolda ko'rib chiqamiz [5-6].

Fransuz tili darsidagi munozara yoki munozara uchun namunali mavzu tanlanadi.

Mavzu: *L'utilisation du subjonctif présent vs. l'indicatif présent dans les propositions relatives*

Munozara formati:

Fransuz tilida nisbiy bo'laklar tushunchasi bilan tanishish va ushbu bo'laklarda hozirgi subjunktiv va hozirgi zamon ko'rsatkichni qo'llash o'rtasidagi farqlarni tushuntirishdan boshlanadi.

Auditoriyani kichik guruhlariga bo'linib, har bir guruhga nisbiy bo'laklardan iborat jumlar to'plamini taqdim etiladi, munozalari mavzuni ikkkiga bo'lib beriladi. Talabalarga har bir gapni muhokama qilish va tahlil qilish uchun 10 daqiqa beriladi. Talabalarni o'z javoblarini va uni asoslarini ko'rsatib berishadi. Bunda har bir ishtirokchi teng miqdorda gapirishi barcha aktiv ishtirok etishi nazorat qilinishi kerak. Yetarlicha muhokamadan so'ng har bir guruhni javobini umumiy tahlil qilinadi. Hamda xulosa o'rnida o'qituvchi mavzuni yanada to'ldiradi

Shu metod uchun namunaviy bosh qotirmalar:

Je cherche un livre qui _____ (expliquer) bien la grammaire française.

Nous avons besoin d'un professeur qui _____ (parler) couramment le français.

Il est important de trouver un cours qui _____ (offrir) des opportunités de pratique orale.

Xulosa

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalari o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish, e'tibor kundan kunga kuchayib bormoqda. Bu orqali ta'lim sifatini yanada oshirish hamda zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topishlariga, mustaqil o'rganib, tahlil qilishlariga, hatto xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqarishlariga ko'maklashadi. Bu orqali fanlarni ayniqsa fransuz tilini yanda o'rganishni osonlashtirish hamda buning natijasida malakali kadrlar tayyorlashga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. N.X.Avliyoqulov, N.N.Musayeva "Yangi pedagogik texnologiyalar"- Darslik 15-20 b.

2. N.A.Muslimov "Innovatsion ta'lim texnologiyalari vapedagogik kompetentlik" O'quv-uslubiy majmua. Toshkent: 2016.

3. Adilova M.F. "Innovation yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarning kommunikativ kompetentligini shakllantirish". Integration of science, Education and practice. Scientific-methodical journal, 3(7), 99-106, 2022

4. SH. Utanova, "Methods, principles and techniques of french translation" "YOSH ILMIY TADQIQOTCHI" III xalqaro ilmiy amaliy anjumani, 20-21-dekabr, 2023y.

5. Utanova, SH. (2022). APPLICATION OF A NEW PEDAGOGICAL METHOD IN TEACHING THE FRENCH LANGUAGE AND EVALUATION OF EFFECTIVENESS. Экономика и социум, №12(103)(2), 189-193. https://doi.org/10.46566/2225-1545_2022_2_103_189

6. Sh, Utanova. "APPLYING THE EFFECTIVENESS ASSESSMENT OF THE MODERN PEDAGOGICAL METHOD IN TEACHING THE FRENCH LANGUAGE." Экономика и социум 2 (105) (2023): 354-357